

2024-10-07

REMISSVAR
Fi2024/01521

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

SmåKom är en nationell organisation för små kommuner. Vi har för närvarande 74 medlemmar, vilka består av de till befolkningstalet mindre, men ofta till ytan större, kommunerna i Sverige. Samtliga av våra medlemmar har färre än 15 000 invånare.

Övergripande kommentarer

Så långt det är möjligt måste utjämningsystemets syfte vara att utjämna för skillnader som är opåverkbara och skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att leverera välfärdstjänster i landets samtliga kommuner och regioner.

SmåKom anser att utredningen gjort ett bra grundarbete med att uppdatera och anpassa beräkningsmodeller och värden för att komma så nära en realistisk utjämning som möjligt. Vi önskar att en kontinuerlig uppföljning av systemet införs för att det ska fungera tillfredsställande utifrån givna förutsättningar även i framtiden.

Översyn av riktade statsbidrag

Den här utredningen, likt så många tidigare, presenterar en tydlig bild av problematiken med riktade statsbidrag, i synnerhet för små kommuner. *SmåKom poängterar starkt vikten av att minska antalet riktade statsbidrag och för de riktade bidrag som blir kvar krävs ett förenklat ansöknings- och redovisningsförfarandet för att det ens ska bli lönsamt att lägga tid på att göra en ansökan. Det behöver också införas ett riktmärke likt det utredningen föreslår på minst 100 000 kronor/kommun/riktat statsbidrag för att det ens ska löna sig för små kommuner att lägga tid på att ansöka om ett riktat bidrag.*

SmåKom ställer sig bakom de förslag utredningen presenterar vad gäller översynen av riktade statsbidrag.

Översyn av inkomstutjämningsen

SmåKom anser att utredningen med ett väl genomarbetat underlag visat att inkomstutjämningsen inte är tillväxthämmande.

En förutsättning för att inkomstutjämningsen ska fungera som det är tänkt är att de värden som används är uppdaterade till dagens nivåer. *SmåKom bifaller därmed samtliga förslag som utredningen presenterar vad gäller översyn av inkomstutjämningsen.*

Översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner

Gles bebyggelsestruktur

SmåKom ställer sig bakom förslaget om en ny metod, som utgår från befolkningens faktiska bosättningsmönster, för att fånga upp merkostnaderna kopplat till gles bebyggelsestruktur. Vi vill också poängtera vikten av att låta Lunds universitet framgent förvalta och utveckla det nya gleshetsmättet då det är av extra relevans för att skapa jämlika förutsättningar att bedriva kommunal verksamhet i hela landet.

I övrigt *bifaller SmåKom* förslagen gällande de olika delmodellerna i kostnadsutjämningsen.

Översyn av LSS-utjämningsen

Vi är medvetna om att våra medlemmar kommer att drabbas både positivt och negativt av utredningens förslag att ta bort personalkostnadsindex från LSS-utjämningsen. Likväl är *SmåKom positiva till detta* då utredningen tydligt visar på tre starka huvudsakliga skäl till förfarandet (s. 646).

SmåKom bifaller utredningens förslag att ett statligt bidrag riktat till mindre kommuner bör införas för att finansiera brukare/boenden med särskilt stora vårdbehov.

Vidare *anser SmåKom* att det i framtiden bör vara ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans, det skulle underlätta och bidra till långsiktiga och stabila förutsättningar för verksamhet inom LSS i våra medlemskommuner.

Övrigt

SmåKom bifaller övriga förslag i utredningen under följande rubriker; Översyn av strukturbidragen, Införandebidrag, Effekter vid sammanläggningar samt Åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner.

Peter Lindroth
Ordförande

Charlotta Haskovec
Verksamhetsledare